2nd International Vocational Science Symposium., IVSS 2018
2. Uluslararası Mesleki Bilimler Sempozyumu, IVSS 2018

http://www.meslekisempozyum.com

IVSS 2018

© Mesleki Bilimler Dergisi (MBD) & Ankara Üniversitesi

Received date; reviewed; accepted date

Sosyal Bilimler Önlisans Programlarında Stajın Faydalarının Ve Öneminin Anket Yöntemiyle İncelenmesi; Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği

Rıza Kara [1], Fatih Çolak [1], Gökhan Yıldırım [1], Hakan Furkan Aksu [1]

[1] Uşak Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Makine ve Metal Teknolojileri

Sorumlu Yazar: gokhan.yildirim@usak.edu.tr (Gökhan YILDIRIM)

Özet: Günümüzdeki ara eleman olarak ifade edilen ve donanımlı yöneticilerin verdiği işi yapan mesleki anlamda nitelikli kalifiye personel gereksinimi giderek artmaktadır. Öğrencilerin iş hayatı öncesi iyi bir staj yapmış olmaları işverenlerin çalışanlarını tercih etmede dikkat ettikleri önemli bir husus haline gelmiştir. Böylelikle yapılan stajlar daha sonra iş fırsatlarına dönüşmektedir. İyi bir yerde staj yapmak ve yaparken de gelecekteki iş pozisyonunu düşünüp çaba sarfetmek öğrencinin kariyerine olumlu bir katkı sağlar. Ayrıca gelecekte işvereninizin kim olabileceğini öğrenmeniz için iyi bir ilk izlenim fırsatıdır. Meslek yüksekokullarında eğitim alan kişiler derslerde teorik bilgilerle mesleki anlamda kendilerini geliştirmeyi hedeflerler. Sadece derslerde alınan teorik bilgiler teknolojiye uyum sağlamaya ve mesleki alanda yeterli olmadığı için uygulamalar, sosyal faaliyetler ve takım çalışması ile arttırılmalıdır. Uygulama eğitimi için sadece okul yeterli değildir. Bu amaçla öğrencilerin uygulamayı en geniş anlamda staj eğitimi ile alması sağlanır. Ayrıca staj eğitimi öğrencilerin kendi mesleki alanlarında bir çevre edinmesini ve mezun olduklarında iş arayışlarında referans almalarını sağlamak gibi çok yararlı faydaları vardır.

Bu araştırmada Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda eğitim alan öğrencilerden yaz stajlarını tamamlamış öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Anket ile staj faaliyetlerini yaptıkları yerler hakkında bilgiler, okulda aldıkları eğitimin stajda yeterli olup olmadığı, staj eğitiminin mesleğe alışmada ve mesleki alanda çevre oluşturmada faydalı olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Staj Eğitimi, Öğrenci Staj Beklentileri*

Investigation of the Benefits of Internship and the Preference in the Social Sciences Associate Degree Programs by Questionnaire Method; UŞAK University Vocational School of Social Sciences

Abstract: Today, there is a growing need for qualified staff in the professional sense, which is expressed as intermediate staff and provided by the equipped managers. The fact that students have had a good internship before work life has become an important issue that employers are paying attention to prefer

DOI:

employees. Thus, internships are then transformed into business opportunities. It is a positive contribution to the career of the student to practice in a good place and to think about his future job position while doing it. It is also a good first impression to let you know who your employer might be in the future. Those trained in vocational colleges aim to develop themselves in the professional sense with theoretical knowledge in the lessons. Only theoretical knowledge taken in the courses should be increased by applications, social activities and team work, as technological adaptation and occupational field are not sufficient. Only school is not enough for practical training. For this purpose, it is ensured that the students take the practice in the broadest sense with internship training. In addition, there are many useful benefits of internship students, such as getting an environment in their professional field and getting them to refer to their job search when they graduate.

In this research, the students who have completed the summer internship in the Vocational School of Social Sciences have been surveyed. It is aimed to determine the places where the internship activities are carried out by the questionnaire, whether the education they have attended at the internship is sufficient, whether the internship training is appropriate for the occupation and the occupational environment.

Keywords: *Vocational School of Social Sciences, Internship Training*

1. Giriş

Günümüzde kendi alanlarında yeterli bilgi ve beceriye sahip olan ara elemanların yetiştirilmesi için kurulan meslek yüksekokulları ülkemizin mesleki ve teknik eğitim sisteminin en önemli parçası durumundadır (Alkan v.d., 2014). Gelişen teknoloji ile birlikte iş hayatında artan rekabet, ekonomik gelişim ve kalkınma için nitelikli insan gücü gereksinimi daha da artacaktır. Bununla birlikte ihtiyaç duyulan iş gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim önemli bir yer tutmaktadır (Sarıbıyık, 2013).

Meslek yüksekokullarında öğrenciler derslerde teorik bilgilerle mesleki anlamda kendilerini geliştirmeyi hedeflerler. Sadece derslerde alınan teorik bilgiler teknolojiye uyum sağlamaya ve mesleki alanda yeterli olmadığı için uygulamalar, sosyal faaliyetler ve takım çalışması ile arttırılmalıdır. Uygulama eğitimi için sadece okul yeterli değildir. Bu amaçla öğrencilerin uygulamayı en geniş anlamda staj eğitimi ile alması sağlanır. Üniversite-sanayi işbirliğinin gerçekleştirilebilmesi açısından, meslek yüksekokullarında staj eğitimine özen gösterilmesi gerekmektedir (Mankan,2015). Böylelikle mesleki eğitim alan öğrencilerin yetiştirilmesinde en etkili yöntem, mesleği ile ilgili yapacağı staj eğitimidir. Eğitim gördüğü alanı bilinçli olarak seçmiş olan ve mesleğini seven öğrenciler staj dönemini daha etkin ve verimli geçirmektedirler.

Mezun olan öğrencilerin eğitim gördükleri kurumlarda iş yeri ortamının yaratılması zor olduğundan, bilgi ve becerilerini pratiğe dönüştürürken sanayi ve firmaların sağladıkları olanaklardan yararlanmaları gerekmektedir (Özsayar, 2008; Tektaş v.d., 2016; Şimşek, 2007). Eğitim ve öğretimin tamamlayıcı unsuru olan stajda, işgücü piyasasının bireylerden talep ettiği, gelişmeleri takip eden, yeniliğe açık, takım çalışması gibi özellikler kazanılmaktadır. Ayrıca staj eğitimi öğrencilerin kendi

mesleki alanlarında bir çevre edinmesini ve mezun olduklarında iş arayışlarında referans almalarını sağlamak gibi faydaları vardır (Binici v.d., 2003). Bu iki eğitim sürecini tamamlayan öğrenciler, sektörün aradığı nitelikli ve kaliteli ara eleman ihtiyacının giderilmesinde önemli bir rol oynayacaklardır. Böylece sektör aldığı personeli oryantasyon sürecine takılmadan ya da daha az sürede eğitimle direkt iş ortamında değerlendirebilecektir. Bu da hem maddi hem de zaman olarak sektöre katkı sağlayacaktır.
Mesleki eğitimin temel amacı bireyin teorik ve uygulamalı alanlarda bilgi ve becerilerini geliştireceği öğrenme ortamlarını sağlamaktır. Mesleki eğitim kurumlarının bu amaca yönelik olarak örgütlenmeleri, bu anlamda staj faaliyetlerini önemini göz önünde bulundurarak gerekli düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir (Alkan v.d., 2001).
Öğrenciler staj sırasında gözlem ve uygulama yoluyla teknik becerilerini geliştirdikleri gibi okulda öğrendikleri teorik bilgilerin gerçek iş yaşamıyla ne şekilde bağdaştığını keşfetmektedirler. Kendi görevlerinin sistem içinde nereye oturduğunu, yaptıkları işin önemini ve sistemi ne şekilde etkilediklerini öğrenmekte, bu anlamda genişleyen görüş açıları sayesinde daha becerili, daha esnek ve iş yerindeki üretkenliğe daha katkılı olabilmektedirler. Motivasyonları artmakta, davranışları gelişmekte, böylelikle işverenler tarafından daha fazla tercih edilmektedirler (Maines, 2000).

Staj eğitiminin faydaları aşağıdaki gibi maddeler halinde yazılabilir;

- Staj döneminde öğrenciler, ileride çalışmayı düşündükleri alanlar hakkında bilgi sahibi olarak, ilgi duydukları konuları / bölümleri tespit ederek gelecekleri için daha iyi planlar yaparlar.
- Akademik bilgiler, çalışma ortamında gözleme dayalı pratik uygulamalara dönüşürken, akılda daha kalıcı olur.
- İleride meslek yaşamlarında karşılaşabilecekleri sorunları mantık ve bilgi çerçevesinde en uygun şekilde ve en kısa zamanda çözebilmeleri için yeni beceriler, pratiklik ve vizyon kazanırlar.
- Takım çalışmasının önemini kavrarlar. Verilen görevi zamanında en iyi şekilde tamamlamaya çalışarak sorumluluk duyguları gelişir; kendilerine olan güvenleri ve cesaretleri artar.
- Staj, öğrencilerin işverenlerle iletişim kurmalarını sağlayan, edindikleri referanslarla mezun olduktan sonra iş bulma imkânlarını arttıran çok önemli bir fırsattır.
- Staj faydası fazla olan ön çalışmadır.
- Öğrenilen teknik bilgilerin pratiğe yansıtılması ve iş yaşamında ortaya çıkabilecek her türlü soruna karşı rasyonel davranabilmeyi sağlayacak olan deneyimler kazanmaktır (Öz v.d., 2014).

2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmanın evrenini Uşak Üniversitesi; Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda 2016-2017 akademik yılında okuyan ikinci sınıf okuyan ve staj eğitimini yapmış olan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin staj faaliyetlerini yaptıkları yerler hakkında bilgilerin, okulda aldıkları eğitimin stajda

yeterli olup olmadığı, staj eğitiminin mesleğe alışmada ve mesleki alanda çevre oluşturmada faydalı olup olmadığının belirlenmesi amacı ile istatistiki veriler kullanılmıştır.

Çalışmada literatür taraması ile elde edilen veriler ışığında, öğrencilerin eğitime ek olarak uygulanan stajın önemine ilişkin görüşlerini incelemeye yönelik anket tekniği kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında benzer araştırmalardan yararlanılmıştır. 2016-2017 akademik yılında Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda okuyan ve staj eğitimini tamamlamış olan 72 öğrenciye, 28 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarında güvenilirlik olması için aynı soru tekrarlanarak sorulmuştur. Tekrarlanan sorulara aynı cevabı verenler okuyarak ve dikkatli olarak anketi yaptığı varsayılarak güvenilir anketçi kabul edilmiştir. Anket uygulanan 28 kişi tekrarlanan sorulara aynı yanıt vermediği için güvenilir anketçi olmadığı varsayılarak analizlerden çıkarılmıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde sadece güvenilir anketçi olarak 44 anket ele alınmıştır. Araştırmada yer alan sorular öğrencilerin demografik özellikleri ve aldıkları staj eğitimindeki deneyimleri ile staj eğitimlerine bakış açılarıyla ilgilidir. Araştırmada yer alan sorular, çoktan seçmeli olarak hazırlanmıştır. Elde edilen araştırma verileri Excel 2016 ofis bilgisayar programı kullanılarak değerlendirilmiş ve yüzde analizi yapılmıştır.

3. Sonuç ve Değerlendirme

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yapılan ankette ilk bulgu anketi özenle dolduran öğrenci sayısı olmuştur. Okuyan ve stajını yapmış olan 72 öğrenciye anket uygulanmış fakat tekrarlanan güvenlik sorusuna sadece 44 öğrenci doğru cevap vermiştir. 28 öğrenci güvenlik sorularının birine farklı ikincisine farklı cevaplar vererek güvensiz anket olarak seçilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin % 38,8'i yaptıkları evrak işlerinde dikkat ve özen göstermedikleri tespit edilmiştir.

Anket sonuçlarını yorumlarken güvenilir 44 kişi ile yapılan anket sonuçları ve yüzdeleri aşağıda çigelgeler ile ifade edilerek açıklanmıştır. Bütün değerlendirmeler güvenilir anketçilerin anket sonuçları kullanılarak hesaplanmıştır. Bu şekilde anket sonuçlarının soruları dikkatlice ve özenle okuyarak yapan kişilerden seçilerek gerçek düşüncelerine yakınlaşılmaya çalışılmıştır. Aşağıda çizelge 1' de anket uygulanan öğrencilerin cinsiyet ve yaş dağılımı verilmiştir.

Çizelge 1. Öğrencilerin Cinsiyet ve Yaş Dağılımı.

Cinsiyet	**Sayı**	**%**	**Yaşları**	**Sayı**	**%**
Bayan	24	54,5	19	8	18
Erkek	20	45,5	20	13	29,5
			21	10	23
			22	8	18
			23	3	7
			24 ve üzeri	2	4,5

Anket uygulanan öğrencilerin cinsiyet dağılımları; %54,5' i bayan ve %45,5' i erkek ve öğrencilerin %18'i 19 yaşında, %29,5'i 20 yaşında, %23'ü 21 yaşında, %18' i 22 yaşında, %7'si 23 yaşında ve %4,5' u 24 ve üzeri yaştadır.

Öğrencilerin kaç yıldır okuduklarına ve öğrenim türüne ait bilgiler aşağıda çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2. Öğrencilerin Sınıfları, Okulda Kaçıncı Yıl Okudukları ve Öğrenim Türleri.

Okulda kaçıncı yıl okudukları	**Sayı**	%
2	32	73
3	11	25
4	1	2
Öğrenim Türü	**Sayı**	%
Normal Öğretim	29	66
İkinci Öğretim	15	34

2016-2017 akademik yılında anket uygulanan öğrencilerin % 73'ü 2 yıldır, % 25'i 3 yıldır ve %2' si 4 yıldır okuduklarını bildirmişlerdir. Öğrencilerin %66'sı normal öğretim, %34'ü ise ikinci öğretimde okumaktadır.

Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda okuyan ve staj yapmış olan öğrencilere; staj yaptıkları yeri nasıl bulduklarının sorulduğu sorulara verilen cevapların ve staj yaptıkları yere ait sayısal verileri aşağıda çizelge 3' te verilmiştir.

Çizelge 3. Staj Yaptıkları Yeri Nasıl Bulduklarına ve Staj Yaptıkları Yere Ait Veriler.

Staj yaptığınız yeri nasıl buldunuz?	**Sayı**	%	**Staj yaptığınız yer hangisidir?**	**Sayı**	%
Kendim	35	79	Yaşadığım İl	33	75
Ailem Vasıtasıyla	6	14	Okuduğum İl	8	18
Okul Vasıtasıyla	3	7	Diğer İl	2	4,5
İnternet Başvurusuyla	---	---	Yabancı Ülke	1	2,5

Çizelge 3 incelendiğinde stajını yapan öğrencilerin %79' u staj yerini kendisi bulduğunu, % 14'ü ailesi vasıtasıyla, %7'si de okul vasıtasıyla bulduğunu bildirmişlerdir. Öğrencilerin %75'i kendi yaşadıkları ilde, %18'i okuduğu ilde staj yaptığını, % 4,5'i diğer bir ilde ve %2,5' i ise yurt dışında staj yaptığını bildirmiştir. Ayrıca okuduğum il diyen öğrencilerden birisi Uşak'ta yaşadığı için yaşadığı yerde olmaktadır.

Öğrencilere sorulan diğer bir soruda staj yapılan yerin niteliği ve staj yapılan yerde kaç kişi çalışıyor sorularının cevapları aşağıda çizelge 4' te verilmiştir.

Çizelge 4. Staj Yapılan Kurum Niteliği ve Staj Yerinde Bulunan Çalışan Sayıları .

Staj yaptığınız yerin niteliği?	**Sayı**	%	**Staj yaptığınız yerde çalışan kişi sayısı?**	**Sayı**	%
Devlet Kurumu	32	73	1-10	15	34
Holding Şirket	---	---	11-20	3	6,5
Sermaye Şirketi A.Ş.	3	6,5	21-50	2	4,5
Limited Şirket	2	4,5	51-100	5	11,5
Şahıs Şirketi	7	16	101-500	9	20,5
			501 ve üzeri	10	23

Çizelge 4 incelendiğinde öğrencilerin %73' ü devlet kurumunda, %16' si şahıs şirketinde, %6,5'i sermaye şirketinde ve %4,5'i ise limited şirkette stajını yapmıştır. Staj yaptıkları işyerlerinde çalışan sayılarına baktığımızda %23'i 501 ve üzeri, %20,5' i 101-500, %11,5' i 51-100, %34'ü ise 1-10 kişinin çalıştığı yerlerde staj yaptıkları görülmüştür.

Öğrencilerin işletmelerde stajını hangi birimde görev aldığını belirlemek için sorulan soruya öğrencilerin verdiği yanıtlar aşağıda çizelge 5' te verilmiştir.

Çizelge 5. Staj Yapılan Işletmede Hangi Birimde Görev Alındığına Ait Veriler.

Staj yaptığınız yerde görev aldığınız birim?	**Sayı**	%
Arge	2	4,5
Belgesel	1	2,5
İşletme (Tahakkuk, Yazı İşleri, Tahsilat, Hukuk)	23	52
Muhasebe	15	34
Montaj (Film Montaj)	2	4,5
İç Yapımlar	1	2,5

Öğrencilerin staj yaptıkları alanlar Radyo ve televizyon bölümü öğrencileri için; Arge, Belgesel, Montaj, İçyapımlar olduğu tespit edilmiştir. İşletme, yerel yönetimler ve muhasebe bölümü öğrencileri için staj yapılan alanlar; İşletme (Tahakkuk, Yazı İşleri, Danışma, Tahsilat, Hukuk), Muhasebe olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin üniversitede derslerde aldıkları bilgilerin stajda işe yarar olup olmadığı ve yeterli olup olmadığı sorularına verilen yanıtlar aşağıda çizelge 6' da verilmiştir.

Çizelge 6. Aldığınız Dersler Stajda Işinize Yaradı Mı ve Yeterli Oldu Mu Sorularına Ait Veriler.

Aldığınız dersler stajda işinize yaradı mı?	**Sayı**	%	**Aldığınız dersler stajda yeterli oldu mu?**	**Sayı**	%
Evet	23	52	Evet	25	57
Hayır	10	23	Hayır	8	18
Kısmen	11	25	Kısmen	11	25

Çizelge 6 incelendiğinde öğrenciler; okulda aldıkları eğitimin %52' si yararlı olduğunu ve %23'ü yararlı olmadığını, %25' i ise kısmen yararlı olduğunu söylemiştir. Yeterli olup olmadığına verilen yanıtlarda %57'si yeterli, %18'i yetersiz, %25'i kısmen yeterli olduğunu işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin staj eğitimi sayesinde mesleki bilgilerini ve iletişim kurma yeteneklerini geliştirme olanağı sağlayıp sağlamadığını tespit etmek için sorulan anket sorularına verilen yanıtlar aşağıda çizelge 7' de verilmiştir.

Çizelge 7. Staj Eğitimi Sayesinde Mesleki Bilgileriniz ve Iletişim Kurma Yetenekleriniz Gelişti Mi Sorularına Ait Veriler.

Stajın mesleki bilgilerinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	**Sayı**	%	**Stajın iletişim kurma yeteneğinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz?**	**Sayı**	%
Evet	35	79,5	Evet	40	91
Hayır	1	2,5	Hayır	2	4,5
Kısmen	8	18	Kısmen	2	4,5

Çizelge 7 incelendiğinde öğrencilerin stajın mesleki bilgilerini geliştirdiğini düşünüyor musun sorusuna %79,5' i evet, %2,5' i hayır , %18' i kısmen cevabını vermişlerdir. Stajın iletişim kurma yeteneğinizi geliştirdiğini düşünüyor musun sorusuna öğrencilerin %91' i evet, %4,5' i hayır , %4,5' i kısmen cevabını vermişlerdir.

Öğrencilerin staj eğitimi sayesinde takım çalışmasını öğrenmede ve iş yaşamını tanımanıza faydası olup olmadığını belirlemek için sorulan anket sorularına verilen yanıtlar aşağıda çizelge 8' de verilmiştir.

Çizelge 8. Staj Eğitiminin Takım Çalışmasına ve Iş Yaşamını Tanıyabilmenize Katkısı Oldumu Sorularına Ait Veriler.

Staj sizin takım çalışmasını öğrenmenize katkı sağladı mı?	**Sayı**	%	**Staj sizin iş yaşamını tanımanıza fayda sağladı mı?**	**Sayı**	%
Evet	32	72,5	Evet	35	79,5
Hayır	2	4,5	Hayır	3	6,5
Kısmen	10	23	Kısmen	6	14

Çizelge 8 incelendiğinde öğrencilerin stajın takım çalışmasını öğrenmede katkı sağladı mı sorusuna %72,5' i evet, %4,5' i hayır , %23' ü kısmen cevabını vermişlerdir. Stajın iş yaşamını tanımanıza fayda sağladı mı sorusuna öğrencilerin %79,5' i evet, %6,5' i hayır , %14'ü kısmen cevabını vermişlerdir.

Öğrencilerin staj eğitimi sayesinde özgüveniniz arttı mı ve kendi mesleğiniz ile ilgili kişilerle tanışarak çevre edindiniz mi anket sorularına verilen yanıtlar aşağıda çizelge 9' da verilmiştir.

Çizelge 9. Staj Eğitimi Sayesinde Özgüveniniz Arttı Mı ve Mesleğiniz Ile Ilgili Çevre Edindiniz Mi Sorularına Ait Veriler.

Staj sizin özgüveninizi arttırdı mı?	**Sayı**	%	**Staj sizin kendi mesleğinizden çevre edinmenize faydası oldu mu?**	**Sayı**	%
Evet	36	82	Evet	32	73
Hayır	3	6,5	Hayır	3	6,5
Kısmen	5	11,5	Kısmen	9	20,5

Çizelge 9 incelendiğinde öğrencilerin stajın özgüveninizi arttırdı mı sorusuna %82' si evet, %6,5' i hayır , %11,5' i kısmen cevabını vermişlerdir. Stajın çevre edinmenize faydası oldu mu sorusuna öğrencilerin %73' ü evet, %6,5' i hayır , %20,5'i kısmen cevabını vermişlerdir.

Öğrencilerin staj eğitimi yaptıkları yerden iş teklifi aldınız mı sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıda Çizelge 10' da verilmiştir.

Çizelge 10. Staj Yaptığınız Yerden Iş Teklifi Aldınız Mı Sorusuna Verilen Yanıtlar.

Staj yaptığınız yerden iş teklifi aldınız mı?	**Sayı**	%
Evet	17	39
Hayır	27	61

Çizelge 10 incelendiğinde öğrencilerin %39'u evet, %61'i hayır cevabını vermişlerdir.

Öğrencilere staj yaptığınız işyerinde çalışmak ister miydiniz ve staj yaptığınız yerde sorun yaşadınız mı anket sorularına verilen yanıtlar aşağıda çizelge 11' de verilmiştir.

Çizelge 11. Staj Yaptığınız Işyerinde Çalışmak Ister Miydiniz ve Staj Yaptığınız Yerde Sorun Yaşadınız Mı Sorularına Verilen Yanıtlar.

Staj yaptığınız işyerinde çalışmak ister miydiniz?	**Sayı**	%	**Staj yaptığınız yerde sorun yaşadınız mı?**	**Sayı**	%
Evet	30	68	Evet	4	9
Hayır	14	32	Hayır	40	91

Çizelge 11 incelendiğinde öğrencilerin %68' i staj yaptığı yerde çalışmak istediklerini ve % 32' si çalışmak istemediklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin %9' u staj yaptıkları yerde sorun yaşadıklarını % 91'i ise yaşamadığını bildirmişlerdir.

Öğrencilerin staj yaptıkları yerde çalışan kişilerin kendi mesleklerinden olup olmadığı ve aldıkları ücretler, iş deneyimleri ile ilgili ve stajda öğrencilerin aldıkları ücretlerle ilgili veriler aşağıda çizelge 12' de verilmiştir.

Çizelge 12. Öğrencilerin Staj Yaptıkları Yerde Çalışanlarına ve Öğrenci Staj Ücretlerine Ait Bilgilere Ait Veriler.

Soru	**Seçenekler**	**Sayı**	%
Staj yaptığınız işyerinizde okuduğunuz programdan mezun kaç çalışan mevcuttu?	0	12	27
	1-5 Kişi	22	50
	6-10 Kişi	4	9
	11-20 Kişi	1	2,5
	21-50 Kişi	3	6,5
	51-100 Kişi	---	---
	101- 500 Kişi	1	2,5
	501 ve üzeri Kişi	1	2,5
Staj yaptığınız işyerinde okuduğunuz programdan mezun olan çalışanların aldığı maaş ortalama ne kadardır?	1200-1800 TL	13	29,5
	1801-2400 TL	12	27
	2401-3000 TL	13	29,5
	3001-3600 TL	4	9
	3601-4200 TL	1	2,5
	4201 ve üzeri TL	1	2,5
Staj yaptığınız işyerinde okuduğunuz programdan mezun olan çalışanların işyerinde çalışma süresi en uzun olan ne kadar süredir çalışmaktadır?	1 yılı geçen çalışan yok	5	11
	1-3 yıllık çalışan	6	14
	4-6 yıllık çalışan	14	32
	7-9 yıllık çalışan	5	11
	10-13 yıllık çalışan	4	9
	14 ve üzeri yıl çalışan	10	23
Staj yaptığınız işyerinde aldığınız stajyer ücreti ne kadar?	Ücret Ödenmedi	36	81,5
	0-150 TL	1	2,5
	151-300 TL	4	9
	301-450 TL	1	2,5
	451-600 TL	---	---
	601 ve üzeri TL	2	4,5

Öğrencilerin verdiği yanıtlardan oluşan çizelge 12 incelenirse staj yapılan işletmelerde kendi okudukları programdan mezun çalışanların olmadığı %27'lik bir kısım mevcuttur. %50' si ise staj yaptıkları işyerinde kendi okudukları programdan mezun çalışan sayısının 1-5 arası olduğunu bildirmişlerdir. %9' u 6-10 kişi; %6,5' i 21-50 kişi, %2,5' i ise 11-20 kişi kendi programlarından mezun çalışan olduğunu bildirmişlerdir. Staj eğitimi alınan işyerinde kendi programlarından mezunların aldıkları ortalama maaş tutarlarının belirlenmesi için sorulan soruya %29,5' i 1200-1800 TL arasında, %29,5' i 2401-3000 TL arasında maaş alınıyor seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin % 27' si 1801-2400 TL arasında, % 9' u 3001-3600 TL arasında, %2,5'i 3601-4200 TL arasında, %2,5'i de 4201 ve üzeri ücret alıyorlar kısmını işaretlemişlerdir. Staj yaptığınız işyerinde sizin program mezunu olan çalışanlar kaç yıldır firmada çalışıyor sorusuna verilen yanıtlara baktığımızda 1 yılı geçen çalışanı olmayan ve 7-9 yıllık çalışanı olan işletmeler %11'lik bir orana sahiptir. %14' ü ise 1-3 yıldır çalışan olduğunu, %9' u 10-13 yıllık çalışanı olduğunu bildirmiştir.%32'si 4-6 yıllık çalışanları ve %23'ü de 14 ve üzeri yıl çalışanı olan firma olduğu tespit edilmiş oldu.

"Staj yaptığınız işyerinde aldığınız stajyer ücreti ne kadar?" sorusuna verilen yanıtlar çizelgede görülmektedir. Çizelgede görüldüğü gibi % 81,5 gibi büyük çoğunluk stajyer ücreti almadan çalışmış bulunmaktayız seçeneğini işaretlemiştirler. %2,5'i 0-150 TL, %2,5'i 301-450 TL, %4,5'i 601 ve üzeri TL, %9'u 151-350 TL ücret aldık seçeneklerini seçmiştirler.

Öğrencilere sorulan diğer anket soruları ve verdikleri cevaplar aşağıda çizelge 13' te verilmiştir.

Çizelge 13. Öğrencilerin Staj Yaptıkları Yerde Karşılaştıklarına Ait Anket Verileri.

Soru	Seçenekler	Sayı	%
Staj yaptığınız yerde başınıza kaza geldi mi?	Evet	2	4,5
	Hayır	42	95,5
Staj yaptığınız yerde iş güvenliği ve iş kazaları hakkında bilgi verildi mi?	Evet	13	29,5
	Hayır	31	70,5
Staj yaptığınız iş yerinde stajınız boyunca hiç iş kazası oldu mu?	Evet	2	4,5
	Hayır	42	95,5
Staj uygulaması mesleği sevmenize faydalı oldu mu?	Evet	37	84
	Hayır	7	16
Staj uygulaması yaptığınız yerde görevliler DGS sınavı hakkında yönlendirme yaptı mı?	Evet	33	75
	Hayır	11	25
Staj uygulaması yaptıktan sonra kendi mesleğinizde ilerlemeyi düşünüyor musunuz?	Evet	32	73
	Hayır	12	27

Öğrencilerin okudukları bölüme ve beklentilerine ilişkin Çizelge 13' te verilen yanıtlar şu şekilde özetlenebilir:

Staj yaptığınız yerde başınıza kaza geldi mi sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında %95,5 hayır derken, %4,5 evet demişlerdir. "Staj yaptığınız yerde iş güvenliği ve iş kazaları hakkında bilgi verildi mi? sorusuna %29,5' i evet, %70,5' i hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Staj yaptığınız iş yerinde stajınız boyunca hiç iş kazası oldu mu sorusuna %4,5'i evet % 95,5 hayır seçeneğini işaretlemiştir. Staj uygulaması mesleği sevmenize faydalı oldu mu sorusuna %84'ü evet, %16'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Staj uygulaması yaptığınız yerde görevliler DGS sınavı hakkında yönlendirme yaptı mı sorusuna %75'i evet %25'i hayır seçeneğini işaretlemiştir. Staj uygulaması yaptıktan sonra kendi mesleğinizde ilerlemeyi düşünüyor musunuz sorusuna %73'ü evet, %27'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir.

4. Sonuçlar

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik yapılan bu çalışmada; öğrenci profillerine baktığımızda %54,5'inin bayan, %45,5' erkek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %18'i 19 yaşında, %29,5' inin 20 yaşında, %23'ünün 21 yaşında ve %18'inin 22 yaşında %7' sinin 23 yaşında ve %4,5'inin de 24 ve üzeri yaşta olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %73'ünün 2 yılı, %25'inin 3 yılı ve %2 'sinin 4 yılı olduğu ve %66'sının normal öğretimde, %34'ünün ikinci öğretimde okuduğu tespit edilmiştir.

Staj yapılan yeri öğrencilerin %79' unun kendisinin bulduğunu, %14 'ünün ailesi ve %7'sinin okul vasıtasıyla bulduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre staj yapılacak yerlerin bulunmasında okullarda var olan ya da olması gereken staj koordinatörlüğü tarafından yürütülmesi ve konuya gereken önemin verilmesi gereklidir şeklinde düşünülebilir. Staj yapılan yer olarak öğrencilerin %75'inin kendi yaşadıkları illeri seçtiği görülmüştür. Bunun sebebi öğrencilerin staj yapacakları yeri kendilerinin bulması olduğu düşünülmüştür. Yabancı ülkede staj yapan %2,5'lik kısım ise danışman hocaların cesaretlendirmesi ve yönlendirmeleriyle ve yurtdışı staj eğitimi hakkında bilgilendirmeleriyle arttırılabilir. Bu konuda çalışmaların yararlı olacağı görülmektedir.

Öğrencilerin %73'ü devlet kurumlarında staj yaptıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak özel şirketlerle anlaşmaların yapılmaması ve karşılıklı protokollerin yapılamaması sonucu öğrencileri sadece devlet kurumları kabul etmişlerdir. Karşılıklı protokoller vasıtasıyla bu diğer sektörlere dağıtılabilir. Staj yapılan kurumda çalışan kişi sayılarına bakıldığında genelde ya az sayılı işyerleri ya da çok sayılı işyerleri tercih edilmiştir. Staj yapılan yerdeki birimlere bakıldığında stajyerliklerinde genelde kendi alanları ile ilgili çalıştıkları tespit edilmiştir. Staj döneminde okulda aldıkları derslerin işine yaradığını sadece %52'lik kısım evet demiş % 23'ü hayır olarak %25'i ise kısmen seçeneğini işaretlemişlerdir. Bunun sebebi öğrencilerin staj yaptıkları yerde sadece bir birimde staj yaptıkları için ya da sorumluluklarının az tutulması sebebiyle okulda aldıkları eğitimlerini pek kullanamamalarıdır. Daha planlı staj yapmaları bu durumu düzeltebilecektir. %57'si derslerin yeterli olduğunu %18' i yetersiz olduğunu bildirmişlerdir.

Staj eğitiminin mesleki bilgilerini geliştirdiğini %79,5'i evet %18'i hayır seçeneğini işaretlemiştirler. Buda öğrencilerin büyük bir çoğunluğu stajı faydalı bulduğunu göstermektedir. Öğrenciler stajın iletişim kurma yeteneklerini geliştirdiğini %91 gibi büyük oranla evet seçeneği işaretlemişlerdir. Yine öğrencilerin %72,5'i stajın takım çalışmasını geliştirdiğini, %79,5'i iş yaşamlarını tanımaya faydalı olduğunu bildirmişlerdir. Stajın en büyük faydalarından biri olduğu savunulan özgüvenlerinin gelişimine faydası olduğunu %82 gibi büyük bir oranda öğrenci evet seçeneğini işaretlemişlerdir. %73 gibi bir oranda öğrenci stajın kendi meslekleri ile ilgili çevre edinmeye faydalı olduğunu bildirmişlerdir. Öğrencilerin %39'u staj yaptıkları işyerlerinden iş teklifi aldıklarını ama %61'inin almadığı tespit edilmiştir. Bu oran çok düşük bulunmuştur. Bunun artması için öğrencilerin daha donanımlı ve tercih edilebilir teknolojik gelişimlerinin sağlanması gerekmektedir. Bu anlamda çalışma yapılması faydalı olacağı tespit edilmiştir. Bu oranda sosyal bilimler meslek yüksekokulu öğrencilerinin sınıflarının kalabalık olması da etkili olmuş olabileceği düşünülmüştür. Yine staj yapılan kurumlara bakıldığında yüksek oranda devlet kurumu mevcuttur dolayısıyla iş teklifi yapılabilmesi mümkün olmamaktadır. Öğrencilerin %68'inin staj yaptıkları yerde çalışmak istedikleri belirlenmiştir. Bunun sebebi öğrencilerin staj yaptıkları yeri kendilerinin bulması ve bulurken zaten çalışmak istedikleri yerleri tercih etmeleridir. Öğrencilerin staj yaptıkları yerde sorun yaşadınız mı sorusuna %9' u evet , %91'i hayır cevabını vermişlerdir. Öğrencilere sorulan stajda başınıza kaza geldi mi sorusuna %95,5' i hayır demişlerdir. Yine staj yapılan işyerlerinin % 70,5'i işçi sağlığı ve güvenliği eğitimi verildiğini işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin %75'i staj yapılan işyerinde DGS hakkında yönlendirme yapıldığını ve %95,5'i staj boyunca kaza görmediğini bildirmiştir. Staj sonrası %73'ü kendi mesleğinde çalışmayı planladıklarını ve % 84'ü mesleği sevmede stajın faydalı olduğunu bildirmişlerdir.

Öğrencilerin staj yaptıkları yerde kendi alanlarından mezun çalışan %27' sinde bulunmaz iken diğer staj yapan öğrencilerin işyerlerinde kendi alanlarında çalışan bulunmaktadır. Bu anlamda hem örnek almaları için hem de mesleki bilgileri almada faydalı olduğu düşünülmektedir. Staj yaptıkları yerde çalışanların çalışma sürelerine bakıldığında %11 gibi düşük oranda 1 yıldan az işaretlenmişken diğer öğrencilerin uzun yıllar çalışanları olduğunu görmesi gelecek planlamalarına yardımcı olmaktadır. Son olarak öğrencilerin staj yaptıkları yerden % 81,5' inin ücret almaması durumu kötü etkilemektedir. Bunun okulun staj komisyonu ve ikili protoköllerle değiştirilmesi çalışmalarının yapılması yararlı olacağı öngörülmüştür.

Genel olarak öğrenciler stajı yararlı bulmuşlar ve faydalı olduğunu bildirmişlerdir. Yapılacak iyileştirmelerle staj eğitiminin daha da verimli hale getirilmesi faydalı olacaktır.

5. Kaynakça

Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M. Ve Şahin, M., (2014), Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi /Journal of Higher Education and Science, 4(3):133-140.

Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, S. İ. (2001), Mesleki Ve Teknik Eğitimin Esasları. Nobel Yayın Dağıtım Ankara, ss:256.

Binici, H., Arı, N., (2004), Mesleki Ve Teknik Eğitimde Arayışlar, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(3): 383-396.

Mankan, E. (2015), "Mesleki Önlisans Programlarında Staj Eğitiminin Önemi: Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Meslek Yüksekokulu Örneği", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS), 3(10): 734-741.

Maines, P. R. (2000), More Then Just A Job, Techniques, (April), 75(4): 34.

Özsayar, B. (2008), Meslek Lisesi Öğrencilerinin Yaptıkları Stajların Meslek Gelişimlerine Etkileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Öz, G., Özden, S., Özkuk, Ö., (2014), Önlisans Programlarinda Staj Eğitiminin Önemi: Dumlupinar Üniversitesi Kütahya Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği, 1. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi, Zonguldak, 22-23 Mayıs, p:265-280.

Sarıbıyık, M. (2013), Meslek Yüksekokullarında Nitelikli Işgücü Yetiştirmek Için 3+1 Eğitim Modeli. APJES-Academic Platform Journal of Engineering and Science, 1: 39-41.

Şimşek, S. (2007), İstanbul Ili Anadolu Yakası Ticaret Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Staj Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tektaş, N., Yayla, A., Sarıkaş, A., Polat Z., Tektaş, M., Ceviz, N., 2016, Ön Lisans Öğrencilerinin Staj Uygulamalarinin Değerlendirilmesi: Marmara Üniversitesi Örneği, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5(6):310-318.